

សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេស ដំណាំកៅស៊ូជាលក្ខណៈគ្រួសារ

នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូ នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ

ឆ្នាំ២០១៦

អ្នករៀបរៀង

- លោក អ៊ូ ណារី ប្រធានការិយាល័យកៅស៊ូកសិឧស្សាហកម្ម
- លោក ពិន សុគន្ធា អនុប្រធានការិយាល័យបច្ចេកទេសនិងផ្សព្វផ្សាយ
- លោក ស៊ិន វិបៃ អនុប្រធានការិយាល័យបច្ចេកទេសនិងផ្សព្វផ្សាយ

អ្នកផ្តល់យោបល់កែសម្រួល

- លោក ហ៊ឹម អូន អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ
- បណ្ឌិត អូន សុវណ្ណ អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ
- លោក យុន កក្កដា អគ្គនាយករង នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ
- លោក ផេង មុត្តារី ប្រធាននាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូ
- លោក សុក សារុំ អនុប្រធាននាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូ
- លោក អ៊ិន អឿន អនុប្រធាននាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍កៅស៊ូ
- លោក ផន ប៉ុងលី ប្រធានការិយាល័យកៅស៊ូគ្រួសារ
- លោក ស៊ា សុជាតិ អនុប្រធានការិយាល័យកៅស៊ូគ្រួសារ

- តំណាងនាយកដ្ឋាន រដ្ឋបាល និងនីតិកម្ម
- តំណាងនាយកដ្ឋានផែនការ គណនេយ្យ និងស្ថិតិ
- តំណាងនាយកដ្ឋានទីផ្សារ សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ
- តំណាងនាយកដ្ឋានកែច្នៃផលិតផលកៅស៊ូ

មាតិកា

ទំព័រ

មាតិកាអត្ថបទ	i
អារម្ភកថា	v
សេចក្តីផ្តើម.....	១
ផ្នែកទី១ ការបង្កើត និងការគ្រប់គ្រងថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ	
១.១ សារៈប្រយោជន៍នៃការបង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ.....	២
១.២ កត្តាសំខាន់ៗដែលត្រូវពិចារណាក្នុងការធ្វើថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ	៣
១.៣ ការរៀបចំដីសម្រាប់ធ្វើថ្នាលបណ្តុះកូន	៣
១.៣.១ ការដីចង្កូរ.....	៤
១.៣.២ ការដាក់ដីទ្រាប់បាត	៥
១.៣.៣ ការច្រកដីបំពេញចង្ក	៥
១.៣.៤ ការតំរៀបចង្ក	៦
១.៤ ការរៀបចំគ្រាប់កៅស៊ូដាក់ក្នុងចង្ក	៦
១.៤.១ ការរើសគ្រាប់កៅស៊ូ.....	៦
១.៤.២ ការធ្វើលានបណ្តុះគ្រាប់កៅស៊ូ	៧
១.៤.៣ ការសម្រាំងគ្រាប់ដាក់ក្នុងចង្ក	៩
១.៤.៤ ការសម្រាំងកូនកៅស៊ូក្នុងចង្ក.....	១០
១.៥ ការថែទាំកូនកៅស៊ូក្នុងចង្ក.....	១០
១.៥.១ ការស្រោចទឹក.....	១០
១.៥.២ ការដាក់ដី.....	១១
១.៥.៣ ការធ្វើស្មៅ.....	១១
១.៥.៤ ការត្រួតពិនិត្យជម្ងឺនៅលើស្លឹក.....	១១
១.៥.៥ ការការពារការខូចខាតដទៃទៀត.....	១២

១.៦ ការបំបៅ	១២
១.៧ ការគាស់កូន និងការរៀបចំកូនកៅស៊ូ	១៨
១.៨ សង្ខេបព័ត៌មានសំខាន់ៗសម្រាប់បង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ	១៨

ផ្នែកទី២ ការបង្កើតចម្ការកៅស៊ូ

២.១ លក្ខខណ្ឌសមស្របសម្រាប់ដាំដុះដំណាំកៅស៊ូ	២០
២.២ ការរៀបចំដី	២១
២.៣ ចន្លោះរង (ខ្នាតដាំ) និងដង់ស៊ីតេ	២១
២.៤ ការបោះបង្គោលតម្រុយនៅតំបន់ដីរាបស្មើ	២២
២.៥ ការបោះបង្គោលតម្រុយនៅលើសណ្ឋានដីមានចំណោត	២៣
២.៦ ការដីរណ្តៅ	២៥
២.៧ ការដាំដុះ	២៥

ផ្នែកទី៣ ការថែទាំកៅស៊ូមិនទាន់ផ្តល់ផល

៣.១ ការដាំជួស	២៧
៣.២ ការដាក់ដី	២៧
៣.៣ ការកាត់ខ្ពែង	២៩
៣.៤ ការគ្រប់គ្រងរុក្ខជាតិចង្រៃ	២៩
៣.៥ ការដាំដំណាំចន្លោះរង (Intercrop)	៣១
៣.៦ ដំណាំគម្របដី (Cover Crop)	៣៤
៣.៧ ការធ្វើឲ្យបែកមែក	៣៦

ផ្នែកទី៤ ការគ្រប់គ្រងលើការចៀរដំណាំកៅស៊ូ

៤.១ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការបើកមុខចៀរដំបូង	៣៧
៤.២ បច្ចេកទេសនៃការចៀរដំរី	៣៨
៤.២.១ ទិសនៃមុខចៀរ	៣៨
៤.២.២ ចំណោតមុខចៀរ	៣៩

៤.២.៣ ប្រវែងមុខចៀរ	៣៩
៤.២.៤ ចង្វាក់នៃការចៀរ	៤០
៤.៣ បច្ចេកទេសនៃការបើកមុខចៀរដំបូង	៤០
៤.៣.១ ជម្រៅមុខចៀរ	៤១
៤.៣.២ ការចំណាយសំបក	៤១
៤.៣.៣ ពេលវេលានៃការចៀរជ័រ	៤២
៤.៣.៤ រានចៀរ	៤២
៤.៣.៥ ល្បឿនចៀរជ័រ	៤២
៤.៣.៦ ការបំពាក់ឧបករណ៍ត្រងជ័រ	៤៣
៤.៣.៧ ការចាប់ផ្តើមបើកមុខចៀរយកជ័រ	៤៣
៤.៤ ការគ្រប់គ្រងការចៀរមុខលើ	៤៤
៤.៤.១ ទិស និងចំណោតមុខចៀរ	៤៥
៤.៤.២ ជម្រៅនៃការចៀរ	៤៥
៤.៤.៣ ការចំណាយសំបក	៤៦
៤.៤.៤ ការប្រមូលទឹកជ័រ	៤៦
៤.៤.៥ ពន្លាក់ប្រើសម្រាប់មុខចៀរលើ	៤៧
៤.៥ ការគ្រប់គ្រងផ្ទាំងមុខចៀរ	៤៨

ផ្នែកទី៥ ការធ្វើរំញោចកម្ម

៥.១ គុណសម្បត្តិនៃការធ្វើរំញោចកម្ម	៥១
៥.២ ថ្នាំរំញោច	៥១
៥.៣ កំហាប់ថ្នាំរំញោច	៥២
៥.៤ ចំនួនដង និងពេលវេលាប្រើថ្នាំរំញោច	៥២
៥.៥ វិធីលាបថ្នាំរំញោច	៥២
៥.៥.១ ការលាបលើសំបកកោសក្រោមមុខចៀរ (Ba: Bark application)	៥៣

៥.៥.២ ការលាបលើចង្កូរមុខចៀរ (Ga: Groove application)	៥៣
៥.៥.៣ ការលាបលើមុខចៀរ (La: Lace application)	៥៤
៥.៥.៤ ការលាបលើផ្ទាំងមុខចៀររួច (Pa: Panel application)	៥៥

អារម្ភកថា

ដំណាំកៅស៊ូ ជាដំណាំមួយប្រភេទដែលប្រជាជនកម្ពុជាពេញនិយមដាំដុះ ហើយដំណាំនេះបានចូលរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ដំណាំកៅស៊ូ ត្រូវបានដាំដុះក្នុងប្រទេសកម្ពុជាតាំងពីឆ្នាំ១៩១០ នៅក្នុងស្រុកព្រៃនប់ ខេត្តកំពត ហើយត្រូវបានរីកសាកសាយភាយពាសពេញប្រទេស ជាពិសេសនៅតំបន់ដីក្រហម នៃប្រទេសកម្ពុជា។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩២០ ដល់ ២០១៥ ផ្ទៃដីដាំដុះដំណាំកៅស៊ូ មានកើនឡើងរហូតដល់ ៣៨៨ ៩៥៥ ហិកតា ដែលក្នុងនោះចែកជាកៅស៊ូកសិ- ឧស្សាហកម្មមានផ្ទៃដី ២៣៩ ១០២ហិកតា និងដំណាំកៅស៊ូគ្រួសារមានចំនួន ១៤៩ ៨៥៣ហិកតា។ ចំណែកផលិតផលកៅស៊ូវិញមានចំនួន ១២៨ ០៤៧តោន ហើយផលិតផលកៅស៊ូនាំចេញមានកើនដល់ចំនួន ១០០ ១៥១តោន ហើយ ទិន្នផលទទួលបានចំនួន ១,១៤១ តោនក្នុងមួយហិកតា។

កៅស៊ូគ្រួសារ គឺជាផលិតករកៅស៊ូទ្រង់ទ្រាយតូច ដែលទទួលបានទិន្នផល ទាបជាងកៅស៊ូកសិឧស្សាហកម្មធំៗ។ ប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗកន្លងមកនេះនិន្នាការនៃការ អភិវឌ្ឍន៍ដំណាំកៅស៊ូ មានសកម្មភាពខ្លាំងក្លាស្របតាមគោលនយោបាយរបស់ រាជរដ្ឋាភិបាល ហើយគោលនយោបាយនេះស្របនឹងបំណងប្រាថ្នារបស់បងប្អូន ប្រជាកសិករយើង។ ក្នុងសភាពការណ៍នេះមានសំណូមពរមួយកើតឡើងគឺ ភាព ខ្វះខាតបណ្តាឯកសារចាំបាច់ស្តីពីដំណាំកៅស៊ូ (ដាំ, ថែទាំ, ចៀវដើរ...) ដើម្បីបម្រើ បងប្អូនកំពុងដាំ និងមានបំណងចង់ដាំកៅស៊ូ។ ការចងក្រងសៀវភៅ ដំណាំកៅស៊ូ ជាលក្ខណៈគ្រួសារ គឺមានគោលបំណង ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសដំណាំកៅស៊ូ ដល់កសិករកៅស៊ូគ្រួសារ និងកសិករមានបំណងដាំកៅស៊ូដ៏ទៃទៀត លើសពីនេះក៏ ជាឯកសារសម្រាប់អ្នកសិក្សាផងដែរ។

អ្នករៀបរៀងសៀវភៅ មានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា សៀវភៅណែនាំ និងគោលការណ៍បច្ចេកទេសជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គ្នាអង្គដែលពាក់ព័ន្ធ។ សៀវភៅ

ណែនាំបច្ចេកទេសដំណាំកៅស៊ូជាលក្ខណៈគ្រួសារ ជាសៀវភៅបច្ចេកទេសដែល
អាចឲ្យកសិករយកទៅអនុវត្តក្នុងការលើកកម្ពស់ផលិតកម្មដំណាំកៅស៊ូជាលក្ខណៈ
គ្រួសារឲ្យកាន់តែល្អប្រសើរ ស្របនឹងគោលនយោបាយកាត់បន្ថយភាព ក្រីក្ររបស់
រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ជាពិសេសលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ និងប្រែក្លាយជីវ
កៅស៊ូជាមាស-ស ពិតប្រាកដរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី នៃក្រសួង
កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងថ្នាក់ដឹកនាំអគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ ដែលបាន
ផ្តួចផ្តើមចងក្រងសៀវភៅ និងផ្តល់ជាថវិកាក្នុងការបោះពុម្ពបានជាសៀវភៅណែនាំ
បច្ចេកទេសដំណាំកៅស៊ូជាលក្ខណៈគ្រួសារនេះឡើង។

អគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ សូមស្វាគមន៍ទទួលយកនូវរាល់យោបល់កែលម្អ
បន្ថែមទៀតពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីបោះពុម្ពលើកក្រោយឲ្យបានល្អប្រសើរ។

អគ្គនាយកដ្ឋានកៅស៊ូ!

សេចក្តីផ្តើម

កៅស៊ូមានឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រ *Hevea brasiliensis* ដែលមានដើមកំណើតនៅក្នុងតំបន់អាមេរិកខាងត្បូង អាចដុះលូតលាស់រហូតដល់កម្ពស់៣៩ម៉ែត្រនៅក្នុងតំបន់នេះ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងតំបន់ផ្សេងទៀត វាអាចដុះលូតលាស់បានត្រឹមតែកម្ពស់១៨ ម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ។

កៅស៊ូអាចដុះលូតលាស់ល្អបំផុតក្នុងលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុក្តៅសើមដែលមានសីតុណ្ហភាព ចន្លោះពី២១ ទៅ៣៥អង្សាសេ និងមានកម្ពស់ទឹកភ្លៀងមធ្យមប្រចាំឆ្នាំចាប់ពី ២.០០០ទៅ៣.០០០ មីលីម៉ែត្រ ហើយមានរយៈកម្ពស់មិនខ្ពស់ជាង៣០០ ម៉ែត្រធៀបនឹងនីវ៉ូទឹកសមុទ្រ។ ប៉ុន្តែកូនកៅស៊ូថ្មីមួយចំនួនក៏អាចដុះលូតលាស់លើសរយៈកម្ពស់ ៥០០ ម៉ែត្រធៀបនឹងនីវ៉ូទឹកសមុទ្រ។ កូនកៅស៊ូត្រូវបានគេបណ្តុះនៅថ្នាលក្នុងរយៈពេល៦ ខែ ទៅ ១ឆ្នាំ មុននឹងយកទៅដាំនៅចម្ការ។ ការដាំដុះនៅតាមចម្ការគេដាំដុះជាជួរៗ ដែលជួរនីមួយៗរៀបចំជាមុំកែងដែលងាយស្រួលក្នុងការដាំដុះដំណាំផ្សេងៗ ទៀតនៅតាមចន្លោះរងៗ ចន្លោះពីដើមមួយទៅដើមមួយមានចម្ងាយយ៉ាងតិច ២ម៉ែត្រ ហើយចន្លោះពីរងមួយ ទៅរងមួយមានចម្ងាយចាប់ពី ៦ ទៅ ២៤ ម៉ែត្រ អាស្រ័យលើប្រព័ន្ធនៃការដាំដុះ ឬគោលបំណងរបស់អ្នកដាំ។ ចំនួនដើមកៅស៊ូនៅក្នុងមួយហិកតាមិនត្រូវតិចជាង៤០០ដើម និងមិនត្រូវច្រើនជាង៦០០ដើម។

ក្នុងរយៈពេលពី ៦ ទៅ ៧ឆ្នាំ ដើមកៅស៊ូអាចមានទំហំដើម ៥០ ស.ម វាស់នៅកម្ពស់ ១ម៉ែត្រពីដី ដែលយើងអាចធ្វើការបើកមុខចៀរបាន ហើយបន្តចៀររហូតដល់២៥ ទៅ៣០ឆ្នាំ ឬច្រើនជាងនេះអាស្រ័យលើការគ្រប់គ្រង។

សកម្មភាពក្នុងការងារកៅស៊ូរួមមាន៖ ការធ្វើថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ ការ ដាំដុះ ការថែទាំកូនកៅស៊ូមិនទាន់ផ្តល់ផល និងការចៀរជ័រកៅស៊ូ ។

ផ្នែកទី ១

ការបង្កើត និងការគ្រប់គ្រងថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ

ការបង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូន មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការផលិតកូនកៅស៊ូដែលមានសុខភាពល្អឲ្យបានច្រើនក្នុងរយៈពេលខ្លី ដោយចំណាយដើមទុនតិច។ ការដាំដុះកៅស៊ូត្រូវបានគេធ្វើការពិចារណាលើការឆាប់ទទួលផលត្រឡប់មកវិញ ដោយប្រើប្រាស់ប្រភេទកូនកៅស៊ូដែលមានទិន្នផលខ្ពស់ លូតលាស់លឿន និងអនុវត្តតាមបច្ចេកទេស ដែលអាចកាត់បន្ថយរយៈពេលថែទាំកៅស៊ូមិនទាន់ផ្តល់ផល។ ថ្មីៗនេះការសិក្សាបានបង្ហាញថា រយៈពេលថែទាំកៅស៊ូមិនទាន់ផ្តល់ផល អាចកាត់បន្ថយបានតាមរយៈការបង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូមានគុណភាពខ្ពស់ និងការអនុវត្តការងារកសិកម្មល្អនៅចម្ការ។ ការបង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូន គឺត្រូវរួមបញ្ចូលការងារផ្សេងៗទៀតផងដែរ ដើម្បីផលិតកូនកៅស៊ូដែលមានសុខភាពល្អ សម្រាប់ដាំដុះនៅចម្ការ ដែលការងារទាំងនោះរួមមាន ការប្រើប្រាស់ដីល្អ ទំហំថង់បណ្តុះកូនសមស្រប និងការប្រើប្រាស់ដីត្រឹមត្រូវតាមដំណាក់កាលលូតលាស់។

ទាក់ទងនឹងការដាំដុះកៅស៊ូនាពេលបច្ចុប្បន្នថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូក្នុងថង់ត្រូវបានគេនិយមយកទៅអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយ។ បច្ចេកទេសនេះត្រូវបានគេរកឃើញថា វាមានប្រសិទ្ធភាពជាងការដាំដុះដោយគ្រាប់ផ្ទាល់ និងបំបៅនៅចម្ការ។

១.១ សារៈប្រយោជន៍នៃការបង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូ

- ការបង្កើតថ្នាលបណ្តុះកូនកៅស៊ូមានសារៈប្រយោជន៍ដូចខាងក្រោម៖
- កូនកៅស៊ូ(ដើងទម្រ) ដុះលូតលាស់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា
 - ភ្នែកបំបៅឆាប់ដុះចេញ និងដុះលូតលាស់ស្មើគ្នា
 - កូនកៅស៊ូបំបៅមានទំហំ និងលូតលាស់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា